

**ГЛАВНА СЛУЖБА
ЗА РЕВИЗИЈУ ЈАВНОГ СЕКТОРА
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ**

78000 Бања Лука, Вука Караџића 4
Република Српска, БиХ
Тел: +387(0)51/247-408
Факс: +387(0)51/247-497
e-mail: revizija@gsr-rs.org

**Извјештај о проведеној финансијској ревизији
Општине Доњи Жабар
за период 01.01-31.12.2017. године**

Број: РВ039-18

Бања Лука, 08.06.2018. године

САДРЖАЈ

I	ИЗВЈЕШТАЈ ГЛАВНОГ РЕВИЗОРА.....	1
	Извјештај о ревизији финансијских извјештаја	1
II	ИЗВЈЕШТАЈ ГЛАВНОГ РЕВИЗОРА.....	4
	Извјештај о ревизији усклађености.....	4
III	РЕЗИМЕ ДАТИХ ПРЕПОРУКА	6
IV	КРИТЕРИЈУМИ ЗА РЕВИЗИЈУ УСКЛАЂЕНОСТИ	8
V	ИЗВЈЕШТАЈ О ПРОВЕДЕНОЈ РЕВИЗИЈИ (НАЛАЗИ).....	9
	1. Увод.....	9
	2. Провођење препорука из претходног извјештаја	9
	3. Закључак о функционисању система интерних контрола.....	9
	4. Набавке.....	11
	5. Припрема и доношење буџета.....	12
	6. Финансијски извјештаји.....	12
	6.1. Извјештај о извршењу буџета	13
	6.1.1. Приходи и примици	13
	6.1.2. Расходи и издаци	14
	6.1.3. Разлика у финансирању.....	16
	6.2. Биланс успјеха.....	16
	6.2.1. Приходи	16
	6.2.2. Расходи.....	16
	6.2.3. Финансијски резултат	17
	6.3. Биланс стања	17
	6.3.1. Актива.....	17
	6.3.2. Пасива.....	19
	6.3.3. Ванбилансна евиденција.....	21
	6.4. Биланс новчаних токова	21
	6.5. Временска неограниченост пословања	21
	6.6. Потенцијална имовина и потенцијалне обавезе.....	21
	6.7. Напомене уз финансијске извјештаје	21

I ИЗВЈЕШТАЈ ГЛАВНОГ РЕВИЗОРА

Извјештај о ревизији финансијских извјештаја

Мишљење са резервом

Извршили смо ревизију финансијских извјештаја Општине Доњи Жабар који обухвата: Биланс стања, Биланс успјеха, Извјештај о промјенама нето имовине, Биланс новчаних токова, Периодични извјештај о извршењу буџета и Периодични извјештај о извршењу по рачуноводственим фондовима са стањем на дан 31.12. 2017. године и за годину која се завршава на тај дан. Ревизијом смо обухватили преглед значајних трансакција, објашњавајућих напомена уз финансијске извјештаје и примјену рачуноводствених политика у ревидираном периоду.

По нашем мишљењу, осим за наведено у пасусу Основ за мишљење са резервом, годишњи финансијски извјештај Општине Доњи Жабар истинито и објективно приказују, у свим материјално значајним аспектима, финансијско стање имовине и обавеза на дан 31.12.2017. године, финансијску успјешност, токове готовине и извршење буџета за годину која се завршава на тај дан, у складу са прописаним оквиром финансијског извјештавања за јавни сектор важећим у Републици Српској.

Основ за мишљење са резервом

Ревизију смо извршили у складу са Законом о ревизији јавног сектора Републике Српске и релевантним ISSAI стандардима ревизије 1200-1810. Наша одговорност за провођење ревизије детаљније је описана у пасусу Одговорност ревизора. Ревизију смо провели у складу са ISSAI 30 - Етичким кодексом, испунили смо наше остале етичке одговорности и независни смо у односу на субјекта ревизије.

Сматрамо да су прибављени ревизијски докази, с обзиром на прописани оквир финансијског извјештавања довољни и одговарајући да нам пруже основ за наше ревизијско мишљење.

Као што је наведено под тачком 6. Извјештаја:

Општина Доњи Жабар није у обрасцима годишњих финансијских извјештаја исказала упоредне податке о приходима, расходима, примицима и издацима који се односе на претходну годину. Будући да, према одредбама члана 27. Правилника о финансијском извјештавању буџетских корисника, годишњи финансијски извјештаји за јединице локалне самоуправе имају карактер финансијских извјештаја у смислу одредби и захтјева Међународних рачуноводствених стандарда за јавни сектор (МРС-ЈС), неисказивање упоредних података за претходну годину у билансу успјеха и периодичним извјештајима о извршењу буџета за ревидирану годину представља одступање од одредби МРС-ЈС 1 - Презентација финансијских извјештаја (параграфи: 15, 23 и 53 – 58).

Као што је наведено под тачкама 6.2, 6.3.1, 6.3.2. и 6.3.3. Извјештаја:

Финансијска имовина није исказана у складу са члановима 71. и 73. Правилника о рачуноводству, рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама за буџетске кориснике, јер настала потраживања по основу комуналне накнаде нису евидентирана у складу са Упутством о примјени МРС ЈС 23 - Приходи од трансакција које нису трансакције размјене (порези и преноси), па су по том основу потцијењена: потраживања у бруто износу за најмање 24.800 КМ, корекција вриједности потраживања за 49.315 КМ, приходи обрачунског карактера за 5.114 КМ, расходи обрачунског карактера за 8.930 КМ, а прецијењен финансијски резултат за износ од 24.515 КМ (текуће године за 3.816 КМ и ранијих година за 20.699 КМ).

Краткорочна разграничења (разграничени трошкови по основу обавеза и неоправдани аванси) су прецијењена за износ од 48.252 КМ, као и разграничени приходи за износ од 163.129 КМ (краткорочни за 30.975 КМ а дугорочни за 132.154 КМ), а потцијењен финансијски резултат ранијих година за износ од 114.877 КМ.

Као што је наведено под тачкама 3. и 6.3.1. Извјештаја:

Аналитичке евиденције (помоћне књиге) нису успостављене за: нефинансијску имовину у сталним средствима и потраживања, што није у складу са чланом 11. став (6) и чланом 12. став (5) Закона о рачуноводству и ревизији Републике Српске.

У Општини Доњи Жабар стање из књиговодствене евиденције нефинансијске имовине у сталним средствима одступа од стварног стања имовине са којом Општина располаже, због тога што није вреднована у складу са правилима дефинисаним Правилником о рачуноводству, рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама за буџетске кориснике, захтјевима МРС-ЈС 17 - Некретнине, постројења и опрема и другим релевантним стандардима и прописима који су везани за њено почетно признавање, вредновање, амортизовање и објелодањивање, јер значајан дио имовине није ни идентификован, а једним дијелом идентификована имовина није књиговодствено евидентирана, највећи дио исказане имовине није идентификован аналитички по појединачном средству, па евиденција не даје податке о правој вриједности појединачних средстава и укупне имовине.

Временска неограниченост пословања

Финансијски извјештаји Општине Доњи Жабар су састављени према начелу сталности пословања уз претпоставку да Општина неће обуставити пословање у догледној будућности.

Кључна питања ревизије

Кључна питања ревизије су она питања која су по нашем професионалном мишљењу, била најзначајнија у вршењу ревизије финансијских извјештаја за годину која се завршава на дан 31.12.2017. године. Ова питања смо размотрили у оквиру ревизије финансијских извјештаја као целине, а у формирању нашег мишљења не дајемо одвојено мишљење о тим питањима. Осим питања описаних у пасусу Основ за мишљење са резервом, нема других питања која треба објавити у извјештају о ревизији.

Одговорност руководства за финансијске извјештаје

Начелник Општине Доњи Жабар је одговоран за припрему и фер презентацију финансијских извјештаја у складу са Међународним рачуноводственим стандардима за јавни сектор, односно прописаним оквиром финансијског извјештавања за јавни сектор важећим у Републици Српској. Ова одговорност обухвата: осмишљавање, примјену и одржавање интерних контрола које су релевантне за припрему и фер презентацију финансијских извјештаја који не садрже материјално значајне погрешне исказе настале услед преваре и грешке; одговарајућа објелодањивања релевантних информација у напоменама уз финансијске извјештаје; одабир и примјену одговарајућих рачуноводствених политика и рачуноводствених процјена које су примјерене датим околностима и надзор над процесом извјештавања.

Одговорност ревизора за ревизију финансијских извјештаја

Наш циљ је да стекнемо разумно увјеравање о томе да финансијски извјештаји, као целина, не садрже материјално значајне погрешне исказе узроковане преваром или грешком, као и да сачинимо и објавимо ревизијски извјештај, који садржи наше мишљење. Разумно увјеравање представља висок ниво увјеравања, али није гаранција да ће ревизија, која је извршена у складу са ISSAI стандардима ревизије увијек открити материјално значајне погрешне исказе када они постоје.

Погрешни искази могу настати као последица преваре или грешке и сматрају се материјално значајним ако, појединачно или заједно, могу утицати на економске одлуке корисника које се доносе на основу финансијских извјештаја.

Због чињенице да се ревизија проводи провјером на бази узорка и да у систему интерних контрола и рачуноводственом систему постоје инхерентна ограничења, постоји могућност да поједине материјално значајне грешке остану неоткривене.

Ревизија укључује провођење поступака у циљу прибављања ревизијских доказа о износима и објелодањивањима датим у финансијским извјештајима. Избор поступака је заснован на ревизијском просуђивању и професионалном скептицизму, укључујући процјену ризика материјално значајних погрешних исказа у финансијским извјештајима, насталих усљед преваре и грешке. Приликом процјене ризика, ревизор разматра интерне контроле које су релевантне за припрему и фер презентацију финансијских извјештаја, у циљу осмишљавања ревизијских поступака који су одговарајући у датим околностима, али не у циљу изражавања одвојеног мишљења о ефективности интерних контрола. Ревизија такође укључује оцјену примијењених рачуноводствених политика утемељених на временској неограничености пословања и значајних процјена извршених од стране руководства, као и оцјену опште презентације финансијских извјештаја.

Изјављујемо да смо поступили у складу са релевантним етичким захтјевима у вези са независношћу. Остварили смо комуникацију са одговорним лицима субјекта ревизије у вези са планираним обимом и временским распоредом ревизије, кључним ревизијским питањима и другим важним питањима и значајним налазима ревизије, укључујући значајне недостатке у систему интерних контрола који се могу идентификовати током ревизије.

Бања Лука, 08.06.2018. године

Главни ревизор

Јово Радукић, с.р.

II ИЗВЈЕШТАЈ ГЛАВНОГ РЕВИЗОРА

Извјештај о ревизији усклађености

Мишљење са резервом

Уз ревизију финансијских извјештаја Општине Доњи Жабар за 2017. годину, извршили смо ревизију усклађености активности, финансијских трансакција и информација исказаних у финансијским извјештајима са значајним законским и другим прописима.

По нашем мишљењу, осим за наведено у пасусу Основ за мишљење са резервом, активности, финансијске трансакције и информације исказане у финансијским извјештајима Општине Доњи Жабар за 2017. годину су, у свим материјално значајним аспектима, у складу са прописима којима су регулисане.

Основ за мишљење са резервом

Ревизију усклађености смо извршили у складу са Законом о ревизији јавног сектора Републике Српске и ISSAI 4000 – Стандард за ревизију усклађености.

Вјерујемо да су прибављени ревизијски докази довољни и одговарајући и да обезбјеђују основ за наше мишљење о усклађености активности, финансијских трансакција и информација исказаних у финансијским извјештајима са прописима којима су регулисане.

Као што је наведено под тачком 3. Извјештаја:

У Општини Доњи Жабар нису донесени интерни акти у складу са Законом о јавним путевима и то: одлука о утврђивању мјерила и критеријума за одређивање локалних путева и улица у насељу (члан 10. став 2) и стратегија развоја локалних путева и улица у насељу (члан 13. став 4).

Као што је наведено под тачком 5. Извјештаја:

Буџет/ребаланс буџета Општине Доњи Жабар није у потпуности припремљен, донесен и извршаван према стандардним буџетским класификацијама из Правилника о буџетским класификацијама, садржини рачуна и примјени контног плана за буџетске кориснике, што није у складу са чланом 15. став (1) Закона о буџетском систему Републике Српске.

Као што је наведено под тачком 6.1.1. Извјештаја:

Општина Доњи Жабар није донијела планове коришћења намјенских средстава остварених по основу: концесионих накнада и средстава за финансирање заштите од пожара, што није у складу са чланом 32. став (4) Закона о концесијама, односно чланом 81. Закона о заштити од пожара.

Као што је наведено под тачком 6.1.2. Извјештаја:

Одлуком о накнадама за вршење послова одборника утврђене су и накнаде по основу различитих помоћи одборницима, што није у складу са чланом 41. Закона о локалној самоуправи.

Одговорност руководства за усклађеност

Поред одговорности за припрему и фер презентацију финансијских извјештаја, начелник Општине Доњи Жабар је такође одговоран да осигура да су активности, финансијске трансакције и информације исказане у финансијским извјештајима у складу са прописима којима су регулисане.

Одговорност ревизора за ревизију усклађености

Поред одговорности да изразимо мишљење о финансијским извјештајима, наша одговорност подразумијева и изражавање мишљења о томе да ли су активности,

финансијске трансакције и информације исказане у финансијским извјештајима, у свим материјално значајним аспектима, у складу са прописима којима су регулисане. Одговорност ревизора укључује обављање процедура како би прибавили ревизијске доказе о томе да ли је пословање Општине Доњи Жабар обухваћено према дефинисаним критеријумима, усклађено са законским и другим прописима. Процедуре подразумијевају процјену ризика од значајних неусклађености са законима и прописима који регулишу пословање Општине Доњи Жабар.

Бања Лука, 08.06.2018. године

Главни ревизор

Јово Радукић, с.р.

III РЕЗИМЕ ДАТИХ ПРЕПОРУКА

Препоруке везане за финансијске извјештаје

Начелнику Општине препоручујемо да обезбиједи да се:

- 1) успоставе помоћне књиге: нефинансијске имовине у сталним средствима, потраживања и обрачуна личних примања запослених у складу са Законом о рачуноводству и ревизији Републике Српске;
- 2) попис имовине и обавеза врши на начин да се проведе усклађивање књиговодственог са стварним стањем имовине и обавеза у складу са чланом 3. Правилника о начину и роковима вршења пописа и усклађивања књиговодственог са стварним стањем имовине и обавеза;
- 3) код обрачуна амортизације за зграде и објекте, опрему, нематеријалну имовину и остала средства која се амортизују, примијене годишње амортизационе стопе у складу са Правилником о примјени годишњих амортизационих стопа за буџетске кориснике;
- 4) настала потраживања по основу непореских прихода која су у надлежности Општине евидентирају у складу са члановима 71. и 73. Правилника о рачуноводству, рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама за буџетске кориснике, врши континуирана контрола наплате, те у случају неплаћања према издатим рјешењима и закљученим уговорима, правовремено предузму законске мјере наплате које ће искључити могућност застаре потраживања;
- 5) проведе свеобухватна анализа нефинансијске имовине у сталним средствима и иста призна и вреднује у складу са одредбама Правилника о рачуноводству, рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама за буџетске кориснике, захтјевима МРС ЈС 17 и другим релевантним рачуноводственим стандардима и прописима, на начин да се: књиговодствена евиденција за некретнине (земљиште и објекте) усклади са земљишним књигама, процијени њена вриједност и иста евидентира у аналитичкој евиденцији сталних средстава по сваком идентификованом средству; за имовину у сталним средствима у припреми у коју су улагања обустављена, изврши провјера да ли је дошло до обезврјеђења средстава у складу са чланом 42. став (4) истог Правилника.

Препоруке везане за усклађеност пословања

Начелнику Општине препоручујемо да обезбиједи да се:

- 1) успостави систем интерних контрола у складу са Законом о систему интерних финансијских контрола у јавном сектору Републике Српске и Упутством о начину и поступку успостављања и спровођења система финансијског управљања и контроле;
- 2) актом о организацији и систематизацији радних мјеста пропише и систематизује радно мјесто за вођење пословних књига и сачињавање финансијских извјештаја;
- 3) донесу интерни акти у складу са Законом о јавним путевима – стратегија развоја локалних путева и улица у насељу и одлука о разврставању локалних путева и улица у насељу;

- 4) буџет припрема, доноси и извршава уз досљедну примјену економске класификације, сходно члану 15. став (1) Закона о буџетском систему Републике Српске;
- 5) донесу планови коришћења средстава остварених по основу концесионих накнада у складу са чланом 32. Закона о концесијама и средстава остварених за финансирање посебних мјера заштите од пожара у складу са чланом 81. Закона о заштити од пожара, те средства користе за намјене дефинисане наведеним законима;
- 6) права запослених утврђена одредбама Појединачног колективног уговора за запослене у Општинској управи ускладе са Посебним колективним уговором за запослене у области локалне самоуправе Републике Српске, а утврђивање плате за све запослене врши у складу са тим колективним уговорима.

Скупштини општине препоручујемо да обезбиједи да се:

- 7) право на одборничке накнаде и висина истих утврде у складу са чланом 41. Закона о локалној самоуправи.

IV КРИТЕРИЈУМИ ЗА РЕВИЗИЈУ УСКЛАЂЕНОСТИ

- Закон о буџетском систему Републике Српске;
- Закон о фискалној одговорности у Републици Српској;
- Закон о систему интерних финансијских контрола у јавном сектору Републике Српске;
- Одлука о извршењу ребаланса буџета Општине Доњи Жабар за 2017. годину;
- Закон о локалној самоуправи;
- Закон о статусу функционера јединица локалне самоуправе;
- Закон о раду;
- Закон о доприносима и Правилник о условима, начину обавјештавања, обрачунавања и уплате доприноса;
- Закон о порезу на доходак и Правилник о примјени Закона о порезу на доходак;
- Посебни колективни уговор за запослене у области локалне самоуправе Републике Српске;
- Закон о јавним набавкама;
- Закон о задуживању, дугу и гаранцијама Републике Српске;
- Закон о уређењу простора и грађењу и Одлука о уређењу простора и грађевинском земљишту;
- Закон о порезу на непокретности;
- Закон о водама;
- Закон о јавним путевима;
- Закон о комуналним дјелатностима;
- Закон о концесијама;
- Закон о заштити од пожара;
- Закон о комуналним таксама;
- Закон о социјалној заштити;
- Уредба о накнадама за службена путовања у земљи и иностранству за запослене у јавном сектору;
- Уредба о условима и начину плаћања готовим новцем.

V ИЗВЈЕШТАЈ О ПРОВЕДЕНОЈ РЕВИЗИЈИ (НАЛАЗИ)

1. Увод

Општина Доњи Жабар (у даљем тексту: Општина) се простире на површини од 49 км². Према резултатима пописа становништва из 2013. године, на подручју територије општине су на дан 01.10.2013. године била настањена 4.043 становника.

Носилац привредног развоја општине је пољопривреда. Од пољопривредних грана, заступљене су ратарско-сточарска производња, производња индустријског биља и перадарска производња.

Општина остварује своје надлежности према Закону о локалној самоуправи („Службени гласник Републике Српске“, број: 97/16), као и друге надлежности које су јој пренесене другим законима. Органи општине су Скупштина и начелник Општине. Скупштина општине је орган одлучивања и креирања политика општине који чини 13 одборника, а начелник заступа и представља општину и носилац је извршне власти.

Финансијски извјештај Општине за 2017. годину чини финансијски извјештај Општинске управе, јер Општина нема организоване ниже буџетске кориснике у саставу Главне књиге трезора Општине.

Према Одлуци Владе Републике Српске о степену развијености јединица локалне самоуправе у Републици Српској за 2017. годину, ова Општина је сврстана у неразвијене.

На достављени Нацрт извјештаја о проведеној финансијској ревизији Општине Доњи Жабар за период 01.01-31.12.2017. године, није било примједби.

Препоруке дате у овом извјештају, у циљу њиховог наглашавања, болдоване су и писане италиком словима.

2. Провођење препорука из претходног извјештаја

Главна служба за ревизију јавног сектора Републике Српске извршила је у току 2016. године преглед статуса препорука датих у Извјештају о ревизији финансијског извјештаја за кориснике буџета Општине Доњи Жабар за 2013. годину. Према Извјештају о спровођењу препорука (ИП010-1 од 24.10.2016. године) Општина је од укупно 11 датих препорука: провела три препоруке, дјелимично (непотпуно) провела такође три препоруке и није провела пет препорука.

Од до тада непроведених препорука три су проведене у 2017. години, а односиле су се на: признавање расхода у периоду када је обавеза за плаћање настала; процјену потенцијалних обавеза и напомене уз финансијске извјештаје, док остале препоруке и даље нису проведене.

За непроведене и дјелимично проведене препоруке образложења су дата у наставку извјештаја а односе се на: доношење недостајућих интерних аката, провођење пописа имовине и обавеза, (тачка 3. Извјештаја) и признавање и вредновање нефинансијске имовине (тачка 6.3.1. Извјештаја).

3. Закључак о функционисању система интерних контрола

Организација и рад органа Општине, послови, надлежности и одговорности, финансирање, учешће грађана у локалној самоуправи, сарадња и представљање, као и друга питања од значаја за рад и обављање послова у складу са прописима дефинисани су Законом о локалној самоуправи и ближе уређени Статутом Општине („Службени гласник Општине“, број 9/17).

Интерне контроле Општине нису биле ефикасне у појединим сегментима пословања. У наставку текста су наведени неки од уочених недостатака у систему интерних контрола.

Унутрашња организација и систематизација радних мјеста дефинисана је Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста Општинске управе („Службени гласник Општине“, број 7/17) по којем су систематизована 23 радна мјеста, за 23 извршиоца. На дан 31.12.2017. године било је запослено укупно 25 извршилаца, од чега је 21 извршилац на неодређено вријеме, један извршилац на мандатни период и три функционера.

Наведеним Правилником, нису систематизована радна мјеста за лица која воде пословне књиге и сачињавају финансијске извјештаје, већ су ти послови повјерени другом правном лицу и поред тога што је књиговодствени систем Општине успостављен у систему главне књиге трезора, што није у складу са чланом 12. Правилника о рачуноводству, рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама за буџетске кориснике („Службени гласник Републике Српске“, број 115/17).

Правилником о интерним контролама и интерним контролним поступцима (донесен 2006. године), дефинисани су одређени контролни поступци битни за примјену закона и прописа из области буџетског пословања, као и остале компоненте система интерних контрола. Имајући у виду да је у протеклом периоду дошло до значајних измјена у законској и подзаконској регулативи из различитих области (рачуноводство, буџетски систем, набавке, итд.) дефинисани дио система интерних контрола није усклађиван са тим промјенама, као и Законом о систему интерних финансијских контрола у јавном сектору Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број 91/16) и Упутством о начину и поступку успостављања и спровођења система финансијског управљања и контроле („Службени гласник Републике Српске“, број 99/17).

Интерни акти прописани одредбама Закона о јавним путевима („Службени гласник Републике Српске“, број 89/13), и то: одлука о разврставању локалних путева и улица у насељу (члан 10. став 4) и стратегија развоја локалних путева и улица у насељу (члан 13. став 4) нису донесени, па у пословним књигама не постоје уређене евиденције о саобраћајним објектима којима управља Општина.

Порез и доприноси нису обрачунати на накнаде: по уговорима о дјелу, општинској изборној комисији, предсједницима мјесних заједница итд, што није у складу са члановима 3, 4, 52, 59 став (2) и 61 (став1) Закона о порезу на доходак („Службени гласник Републике Српске“, број 60/15 и 5/16) и члановима 4, 6, 8 и 10 став (1) под а) Закона о доприносима („Службени гласник Републике Српске“, број 116/12 и 103/15).

Земљиште и друге непокретности (раније у власништву пољопривредних задруга), уписане као својина Општине у складу са Законом о пољопривредним задругама („Службени гласник Републике Српске“, број 73/08 и 106/09) користи се без накнаде, а коришћење није дефинисано уговором о закупу како је прописано чланом 48а. тог Закона и Правилником о условима и начину давања у закуп непокретности пољопривредним задругама („Службени гласник Републике Српске“, број: 123/10 и 47/12).

У финансијским извјештајима и у евиденцији главне књиге дио пословних промјена у вези са приходима, расходима, имовином и обавезама није класификован на прописаним аналитичким и синтетичким контима садржаним у Аналитичком контном плану из Правилника о буџетским класификацијама, садржини рачуна и примјени контног плана за буџетске кориснике („Службени гласник Републике Српске“, број 98/16) а функционална класификације није ни примјењивана, што није у складу са чланом 159. наведеног Правилника.

Аналитичке евиденције (помоћне књиге) нису успостављене за: нефинансијску имовину у сталним средствима и потраживања, што није у складу са чланом 11. став (6) и чланом 12. став (5) Закона о рачуноводству и ревизији Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број 94/15). Због тога, није обезбијеђена могућност увида у аналитичку евиденцију пословних промена, као и добијања потребних података о имовини, који се односе на: јединицу мјере, датум набавке,

извор финансирања, датум отуђења односно отписа, као и друге релевантне карактеристике сваке ставке имовине.

За потраживања није омогућено праћење задужења по дужницима, контролисање плаћања и праћење доспијећа потраживања.

Такође, није обезбијеђена могућност провођења интерних рачуноводствених контролних поступака и усклађивања података са главном књигом трезора.

Попис имовине и обавеза није извршен у складу са чланом 3. Правилником о начину и роковима вршења пописа и усклађивања књиговодственог са стварним стањем имовине и обавеза ("Службени гласник Републике Српске", број 45/16), јер: комисије за попис, за један дио имовине и обавеза нису извршиле утврђивање стварног стања него су преузеле податке из књиговодствене евиденције иако постоје значајне разлике између стварног и књиговодственог стања (што је образложено под тачком 6.3. Извјештаја), нити су у извјештајима констатовале да постоје неусклађености у вези са идентификацијом значајног дијела нефинансијске имовине, потраживања и обавеза.

Праћење и процјена дефинисаног дијела система интерних контрола, није успостављена на начин на који би руководство могло да закључи да ли интерне контроле функционишу, те да у складу с тим врши потребна прилагођавања. Према Правилнику о интерним контролама и интерним контролним поступцима те активности треба да проводи интерна ревизија, што није проведено, јер интерна ревизија није ни организована нити су у писаној форми сачињавани извјештаји да је мониторинг интерних контрола обављан.

Из наведеног се може закључити да интерне контроле нису уграђене у све сегменте пословања и њихово функционисање није на задовољавајућем нивоу, како би обезбиједиле обављање послова у складу са законима, подзаконским и интерним актима; правилно, економично, ефикасно и ефективно коришћење средстава и заштиту имовине, обавеза и других ресурса, те поуздано извјештавање.

Препоручујемо начелнику Општине, да обезбиједи да се:

- **успостави систем интерних контрола у складу са Законом о систему интерних финансијских контрола у јавном сектору Републике Српске и Упутством о начину и поступку успостављања и спровођења система финансијског управљања и контроле;**
- **актом о организацији и систематизацији радних мјеста пропише и систематизује радно мјесто за вођење пословних књига и сачињавање финансијских извјештаја;**
- **донесу интерни акти у складу са Законом о јавним путевима – стратегија развоја локалних путева и улица у насељу и одлука о разврставању локалних путева и улица у насељу;**
- **успоставе помоћне књиге: нефинансијске имовине у сталним средствима, потраживања и обрачуна личних примања запослених у складу са Законом о рачуноводству и ревизији Републике Српске и**
- **попис имовине и обавеза врши на начин да се проведе усклађивање књиговодственог са стварним стањем имовине и обавеза у складу са чланом 3. Правилника о начину и роковима вршења пописа и усклађивања књиговодственог са стварним стањем имовине и обавеза.**

4. Набавке

Планом јавних набавки Општине за 2017. годину планиране су набавке радова, роба и услуга укупне вриједности 320.708 КМ (без пореза на додату вриједност) у складу са Законом о јавним набавкама („Службени гласник БиХ“, број: 39/14).

Према Извјештају о проведеним поступцима јавних набавки у 2017. години, Општинска управа је покренула 17 поступака набавки који су окончани додјелом уговора укупне вриједности 328.852 КМ од чега: један отвореним поступком за обезбјеђење кредитних

средстава у износу од 220.808 КМ; четири поступка конкурентским захтјевом за достављање понуда у вриједности од 83.066 КМ (од чега је 33.080 КМ по уговору за вањско уређење око ОШ у Лончарима, за које је извођење радова планирано у 2018. години) и 12 директним споразумом у вриједности од 24.978 КМ.

Прегледом обухваћених поступака јавних набавки који су проведени у току 2017. године нису утврђене неправилности у погледу провођења процедура прописаних Законом.

5. Припрема и доношење буџета

Скупштина општине је 31.12.2016. године усвојила Буџет Општине за 2017. годину у износу од 1.207.907 КМ, а 29.12.2017. године Ребаланс буџета у износу од 1.919.500 КМ, којим је буџетски оквир повећан за 59% или за 711.593 КМ, углавном због кредитног задужења.

Ребалансом буџета је планирано финансирање активности Општине из: буџетских прихода у износу од 1.149.500 КМ и примитака од задуживања у износу од 770.000 КМ.

Буџетски издаци су одобрени за: текуће расходе у износу од 1.075.558 КМ, трансфере ентитету у износу од 73.842 КМ, издатке за нефинансијску имовину у износу од 2.500 КМ, издатке за отплату дугова у износу од 525.880 КМ, остале издатке у износу од 221.720 КМ и буџетску резерву у износу од 20.000 КМ.

Буџет/ребаланс буџета није у потпуности припремљен, донесен и извршаван према економској класификацији из Правилника о буџетским класификацијама, садржини рачуна и примјени контног плана за буџетске кориснике, јер су погрешно планирани и евидентирани нпр: расходи по основу затезних камата на позицији расхода за стручне услуге; расходи за накнаде члановима општинске изборне комисије на позицији гранта умјесто на позицији расхода по основу накнада скупштинским комисијама; помоћ у виду додјеле горива различитим организацијама, удружењима и појединцима на расходима по основу путовања и смјештаја умјесто на позицији гранта; расходи за материјал за одржавање чистоће на позицији расхода за репрезентацију итд, што није у складу са чланом 15. став (1) Закона о буџетском систему Републике Српске.

Након доношења Ребаланса буџета, извршене су реалокације укупне вриједности од 8.193 КМ које су у складу са члановима 9. и 10. Одлуке о извршењу ребаланса буџета.

Препоручујемо начелнику Општине да обезбиједи да се буџет припрема, доноси и извршава уз досљедну примјену економске класификације, сходно члану 15. став (2) Закона о буџетском систему Републике Српске.

6. Финансијски извјештаји

У обрасцима финансијских извјештаја: Биланс успјеха, Периодични извјештај о извршењу буџета и Периодични извјештај о извршењу по рачуноводственим фондовима за 2017. годину нису попуњене колоне које се односе на претходну годину што није у складу са члановима 18, 19, 40, 43. и 44. Правилника о финансијском извјештавању буџетских корисника („Службени гласник Републике Српске“, број 15/17). Одступање у примјени одредби Правилника о финансијском извјештавању буџетских корисника које се односи на исказивање упоредних података о приходима, расходима, примицима и издацима за претходну годину је посљедица примјене новог Правилника о буџетским класификацијама, садржини рачуна и примјени контног плана за буџетске кориснике којим су измијењени структура и садржај појединих позиција (прихода, расхода, примитака и издатака). Због тих промјена и због увођења нових позиција које нису биле садржане у ранијем контном плану, ретроактивно преправљање података презентованих у финансијским извјештајима за претходну годину није вршено (члан 125. став 3. Правилника о рачуноводству, рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама за буџетске кориснике).

Према одредбама члана 27. Правилника о финансијском извјештавању буџетских корисника, годишњи финансијски извјештаји за јединице локалне самоуправе имају карактер финансијских извјештаја у смислу одредби и захтјева Међународних рачуноводствених стандарда за јавни сектор (МРС ЈС), тако да неисказивање упоредних података за претходну годину у билансу успјеха и периодичним извјештајима о извршењу буџета за ревидирану годину представља одступање од одредби МРС ЈС 1- Презентација финансијских извјештаја (параграфи 15, 23 и 53 - 58). Уз обрасце годишњих финансијских извјештаја буџетски корисници су дужни да, поред осталог, сачине и писано образложење уз посебан осврт на узроке значајних разлика у односу на план и претходну годину и било каква друга кретања финансијских показатеља, у складу са чланом 46. став 5. Правилника о финансијском извјештавању буџетских корисника и МРС ЈС - 1 Презентација финансијских извјештаја, што је Општина учинила, осим за наведено под тачком 6.7. Извјештаја.

6.1. Извјештај о извршењу буџета

Буџетски издаци за 2017. годину су исказани у износу од 1.829.703 КМ, што је за 5% или за 89.797 КМ ниже у односу на ребаланс буџета.

Извјештај о извршењу буџета Општине за 2017. годину Скупштина општине је усвојила 28.05.2018. године.

6.1.1. Приходи и примици

Укупни приходи и примици за 2017. годину у ПИФ-у су исказани у износу од 1.934.241 КМ, од чега на буџетском фонду 01 у износу од 1.894.241 КМ и на фонду 03 – (фонд грантова) у износу од 40.000 КМ.

Буџетска средства по свим фондовима чине: буџетски приходи у износу од 1.164.241 КМ (порески и непорески приходи, грантови и трансфери јединицама локалне самоуправе) и примици по основу задуживања у износу од 770.000 КМ.

Порески приходи су остварени у износу од 821.154 КМ, што је за 2% ниже од планираних. У структури истих највеће учешће од 91% имају приходи од индиректних пореза (749.111 КМ), затим приходи од пореза на лична примања (54.431 КМ), те приходи од пореза на имовину (17.019 КМ).

Непорески приходи су исказани у износу од 133.080 КМ, што је за 5% ниже у односу на планиране ребалансом буџета. Остварени су по основу: административних такси (8.666 КМ), комуналних такси (30.087 КМ), накнада за промјену намјене пољопривредног земљишта (5.955 КМ), концесионих накнада (33.301 КМ), накнада за воде (11.084 КМ), средстава за финансирање заштите од пожара (26.644 КМ) и осталих прихода (17.343 КМ).

Скупштина општине је донијела планове о утрошку намјенских средстава остварених по основу: накнада за воде и накнада за промјену намјене пољопривредног земљишта.

Планови коришћења намјенских средстава остварених по основу: концесионих накнада и средстава за финансирање заштите од пожара, нису донесени, што није у складу са чланом 32. став (4) Закона о концесијама („Службени гласник Републике Српске“ број 59/13), односно чланом 81. Закона о заштити од пожара („Службени гласник Републике Српске“ број 75/08 и 60/13).

Средства остварена по основу накнада за промјену намјене пољопривредног земљишта нису утрошена и исказана су на банковном рачуну.

Из средстава која су се налазила на намјенском рачуну накнада за воде, 13.01.2017. године су измирене обавезе за порезе и доприносе у поступку принудне наплате Пореске управе Републике Српске, у износу од 33.690 КМ.

Препоручујемо начелнику Општине да обезбиједи, да се донесу планови коришћења средстава остварених по основу концесионих накнада у складу са

чланом 32. Закона о концесијама и средстава остварених за финансирање посебних мјера заштите од пожара у складу са чланом 81. Закона о заштити од пожара, те средства користе за намјене дефинисане наведеним законима.

Грантови су исказани у износу од 40.000 КМ на фонду 03 по основу учешћа Брчко дистрикта БиХ за изградњу основне школе у Лончарима.

Трансфери јединицама локалне самоуправе су исказани у износу од 170.007 КМ и односе се на: трансфер од Министарства здравља и социјалне заштите Републике Српске по основу Закона о социјалној заштити (63.607 КМ), Министарства локалне самоуправе Републике Српске (59.500 КМ - за неразвијене општине) и Фонда солидарности за накнаду штете проузроковане поплавама у 2014. години (46.900 КМ).

Примици су исказани у износу од 770.000 КМ по основу задуживања. Односе се на примитке по основу два кредита од банака и то од:

- Комерцијалне банке а.д. Бања Лука у износу од 150.000 КМ за рефинансирање плаћеног пореског дуга и плаћање обавеза према добављачима и
- Нове банке а.д. Бања Лука у износу од 620.000 КМ за рефинансирање постојећих кредитних задужења, плаћање обавеза из ранијих година, асфалтирање путева, наставак изградње пјешачке стазе и реконструкцију јавне расвјете.

Скупштина општине је донијела одлуке о прихватању кредитног задужења Општине, а Министарство финансија Републике Српске ја дало сагласност на исте.

6.1.2. Расходи и издаци

Расходи и издаци су исказани у цјелости на општем буџетском фонду 01 у износу од 1.829.703 КМ, што је за 5% ниже од предвиђених ребалансом буџета. Чине их: расходи од 1.110.113 КМ и издаци од 719.590 КМ.

Расходе чине текући расходи (1.036.228 КМ) и трансфери између и унутар јединица власти (73.885 КМ). Укупно извршење буџетских расхода у односу на ребаланс буџета је 95%.

Текући расходи су исказани по основу: расхода за лична примања запослених (522.504 КМ), расхода по основу коришћења роба и услуга (216.632 КМ), расхода финансирања (34.094 КМ), субвенција (7.066 КМ), грантова (34.549 КМ), дознака на име социјалних давања (207.247 КМ), расхода по судским рјешењима (14.136 КМ) и трансакција између јединица власти (73.885 КМ).

Расходи за лична примања запослених су за 1% нижи од предвиђених ребалансом буџета, а односе се на расходе за: бруто плате запослених (431.651 КМ), бруто накнаде трошкова и осталих личних примања запослених по основу рада (77.378 КМ које чине: бруто топли оброк, бруто регрес за годишњи одмор и превоз на посао и са посла) и отпремнине и једнократне помоћи (13.475 КМ).

Одредбе Појединачног колективног уговора за запослене у Општинској управи (из 2017. године) којим је дефинисана висина накнаде за исплату јубиларне награде за остварени стаж није утврђена у складу са чланом 20. став (4) Посебног колективног уговора за запослене у области локалне самоуправе Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број 20/17).

Једном запосленом лицу, плата није утврђена у складу са чланом 6. став (4) колективних уговора (посебног и појединачног), јер лице распоређено на то радно мјесто посједује стручност са остварених 180 ECTS бодова којем је коефицијент требало утврдити у оквиру пете платне групе (7,6 - 8,5). Том лицу висина основне плате утврђена је Уговором о раду у износу од 1.260 КМ мјесечно, што је више од износа дефинисаног по колективним уговорима и цијени рада у Општини која износи 100 КМ.

Препоручујемо начелнику Општине да обезбиједи да се права запослених утврђена одредбама Појединачног колективног уговора за запослене у

Општинској управи ускладе са Посебним колективним уговором за запослене у области локалне самоуправе Републике Српске, а утврђивање плате за све запослене врши у складу са тим колективним уговорима.

Расходи по основу коришћења роба и услуга су исказани по основу: закупа (2.422 КМ); енергије, комуналних и комуникационих услуга (37.011 КМ); режијског материјала (7.440 КМ); текућег одржавања (28.867 КМ); путовања и смјештаја (6.026 КМ); стручних услуга (39.683 КМ); услуга одржавања јавних површина (29.722 КМ) и осталих неklasификованих расхода (65.461 КМ).

Расходи по основу утрошка енергије, комуналних и комуникационих услуга исказани су нижи за 12% у односу на ребаланс буџета. Чине их расходи по основу: утрошка енергије (15.353 КМ), комуналних услуга (2.840 КМ), коришћења фиксних телефона (4.283 КМ), коришћења мобилних телефона (3.661 КМ), поштанских услуга (8.673 КМ) и осталих услуга (2.201 КМ).

За прекорачење одобрене потрошње код коришћења мобилних телефона наплата од запослених није вршена, што није у складу са Одлуком о условима коришћења пакета услуга мобилне телефоније од 16.02.2017. године.

Расходи за стручне услуге су исказани за 1% ниже у односу на планиране. Исказани су по основу расхода за услуге: вођења пословних књига и сачињавања финансијских извјештаја (12.000 КМ); платног промета - провизије банака (6.391 КМ); осигурања возила и запослених (710 КМ); објављивања тендера, огласа и информативних текстова (2.861 КМ); осталих услуга (4.444 КМ), као и расхода по основу затезних камата обрачунатих по рјешењима Пореске управе Републике Српске (13.277 КМ) који су погрешно евидентирани на овој позицији умјесто у оквиру расхода финансирања на позицији расхода по основу затезних камата.

Остали неklasификовани расходи су исказани за 4% више у односу на предвиђене по ребалансу буџета, што је покривено реалокацијом. Чине их расходи за: бруто накнаде скупштинским одборницима (35.821 КМ), накнаде члановима скупштинских комисија и радних група (5.354 КМ), репрезентацију (6.390 КМ), остали расходи (9.617 КМ), као и расходи за нето накнаде: по уговорима о дјелу (4.679 КМ) и предсједницима мјесних заједница (3.600 КМ), јер порез и доприноси нису обрачунати.

Одлуком о накнадама за вршење послова одборника ("Службени гласник Општине", број 6/11, 10/14, 13/14 и 12/17) утврђене су и помоћи одборницима (за: смрт одборника, смрт члана уже породице, тешке инвалидности одборника, додатак за обиљежавање новогодишњих празника итд.), што није у складу са чланом 41. Закона о локалној самоуправи.

Препоручујемо Скупштини општине да обезбједи да се право на одборничке накнаде и висина истих утврде у складу са чланом 41. Закона о локалној самоуправи.

Расходе финансирања и друге финансијске трошкове чине: расходи по основу камата на примљене зајмове (27.575 КМ); трошкови сервисирања примљених зајмова (6.027 КМ) и расходи по основу затезних камата (492 КМ).

Грантови (34.549 КМ) су исказани за 17% ниже у односу на предвиђене ребалансом буџета. Односе се на средства одобрена: спортским клубовима и удружењима (13.527 КМ), Ватрогасном друштву (6.351 КМ), Дому здравља (4.489 КМ), Борачкој организацији (2.900 КМ), Основној школи (2.335 КМ), вјерским и етнички организацијама (2.000 КМ) и осталим организацијама (1.552 КМ), те нето накнаде Општинској изборној комисији (1.395 КМ) погрешно класификоване на овој позицији.

Дознаке на име социјалне заштите (207.247 КМ) су за 6% ниже од предвиђених ребалансом буџета. Односе се на дознаке по основу: права утврђених Законом о социјалној заштити (141.037 КМ), субвенционисања превоза ученика основних школа (41.058 КМ), стипендија (21.400 КМ) и других помоћи (3.752 КМ).

Стипендије су обрачунате и евидентирани у износу од 100 КМ мјесечно за све студенте, што није у складу са Одлуком о суфинансирању трошкова студија редовних студената са подручја општине, којом је дефинисано да за редовне студенте који студирају у мјестима удаљеним преко 100 км од мјеста пребивалишта стипендија износи 150 КМ мјесечно, а за остале, 100 КМ.

Трансфери између различитих јединица власти (73.885) се односе на трансфере фондовима обавезног социјалног осигурања (5.544 КМ) и учешће Општине за извођење радова по пројекту „Санација локалних путева у општини“ (68.341 КМ). Средства су у складу са Споразумом закљученим 29.08.2017. године, дозначена Министарству пољопривреде, шумарства и водопривреде Републике Српске - Јединици за координацију пољопривредних пројеката која реализује пројекат.

Издаци су исказани по основу издатака за нефинансијску имовину (501 КМ), издатака за отплату дугова (525.864 КМ) и осталих издатака (193.225 КМ).

Издаци за отплату дугова се односе на отплату главнице по кредитима од банака и то према: Комерцијалној банци а.д. Бања Лука (366.390 КМ) и НЛБ Банци а.д. Бања Лука (159.474 КМ). Дуг по кредитима према овим банкама је у цјелости измирен.

Остали издаци се односе у цјелости на издатке за измирење обавеза из ранијих година и то: обавеза за порезе и доприносе на лична примања (126.986 КМ) и обавеза према добављачима (66.239 КМ), у складу са ребалансом буџета.

6.1.3. Разлика у финансирању

Разлика у финансирању је исказана у ПИБ-у на фонду 01 у износу од 64.538 КМ - што представља разлику између исказаних буџетских средстава од 1.894.241 КМ и буџетских издатака од 1.829.703 КМ, а у ПИФ-у у износу од 104.538 КМ, што је веће за 40.000 КМ по основу грант средстава од Брчко дистрикта БиХ за изградњу основне школе (изградња је планирана у буџету за 2018. годину).

6.2. Биланс успјеха

Приходи и расходи исказани у билансу успјеха, у односу на укупне буџетске приходе и расходе који се исказују у извјештајима о извршењу буџета (ПИБ и ПИФ а који су објашњени под тачкама 6.1.1. и 6.1.2. овог извјештаја) су већи за приходе и расходе обрачунског карактера.

6.2.1. Приходи

Приходи су у Билансу успјеха исказани у износу од 1.189.267 КМ по основу буџетских прихода који су исказани у извјештајима о извршењу буџета (ПИБ и ПИФ) у износу од 1.164.241 КМ и прихода обрачунског карактера у износу од 25.026 КМ.

Приходе обрачунског карактера чине: приходи од усклађивања вриједности имовине пореских потраживања (23.262 КМ) и други приходи обрачунског карактера (1.764 КМ).

Настала потраживања по основу непореских прихода који су у надлежности Општине нису евидентирани у складу са Упутством о примјени МРС ЈС 23 - Приходи од трансакција које нису трансакције размјене (порези и преноси), па су по том основу потцијењени приходи обрачунског карактера за износ од најмање 5.114 КМ.

6.2.2. Расходи

Расходи су у Билансу успјеха исказани у износу од 1.277.978 КМ а чине их буџетски расходи који су исказани у извјештају о извршењу буџета у ПИБ-у (1.110.113 КМ) и расходи обрачунског карактера (167.865 КМ).

Расходи обрачунског карактера су исказани по основу расхода: амортизације (155.241 КМ) и усклађивања вриједности финансијске имовине (12.624 КМ).

За обрачун амортизације нису примјењене годишње амортизационе стопе за зграде и објекте, опрему, нематеријалну имовину и остала средства која се амортизују у складу

са Правилником о примјени годишњих амортизационих стопа за буџетске кориснике („Службени гласник Републике Српске“, број: 110/16).

Расходи обрачунског карактера су потцијењени за износ од најмање 8.930 КМ, јер није извршено усклађивање вриједности (исправка) доспјелих а ненаплаћених потраживања по основу непореских прихода (комуналне накнаде) која су старија од годину дана.

Препоручујемо начелнику Општине да обезбиједи да се код обрачуна амортизације за зграде и објекте, опрему, нематеријалну имовину и остала средства која се амортизују, примјене годишње амортизационе стопе у складу са Правилником о примјени годишњих амортизационих стопа за буџетске кориснике.

6.2.3. Финансијски резултат

У Билансу успјеха за 2017. годину као разлика прихода и расхода, исказан је негативан финансијски резултат (губитак) текуће године у износу од 88.711 КМ.

По налазу ревизије финансијски резултат текуће године исказан у Билансу успјеха за 2017. годину је прецијењен по основу прихода и расхода обрачунског карактера (објашњено под тачком 6.2.1 и 6.2.2), па након тих корекција негативан финансијски резултат (губитак) износи најмање 92.527 КМ, без ефеката који би настали након корекција дијела неправилно вредноване нефинансијске имовине у сталним средствима и обрачуна амортизације уз примјену амортизационих стопа према наведеном Правилнику.

6.3. Биланс стања

6.3.1. Актива

Пословна актива је на дан 31.12.2017. године исказана у износу од 7.775.861 КМ набавне вриједности, 1.862.083 КМ исправке вриједности и 5.913.778 КМ нето књиговодствене вриједности. Чине је финансијска имовина, разграничења и нефинансијска имовина у сталним средствима.

Финансијска имовина је исказана у бруто износу од 649.960 КМ. Односи се на: готовину на банковним рачунима и у благајни и потраживања.

Готовина на банковним рачунима је исказана у износу од 120.266 КМ (од чега су намјенска средства 117.310 КМ). Намјенска средства се односе на кредитна средства за капиталне пројекте (60.493 КМ), средства по основу гранта (40.000 КМ) и средства исказана на банковним рачунима посебних намјена по основу: накнада за воде (5.746 КМ), накнада за претварање пољопривредног земљишта у непољопривредно (5.955 КМ) и средстава социјалне заштите (5.116 КМ).

Краткорочна потраживања су исказана у износу од 481.238 КМ, од чега се 331.889 КМ односи на потраживања ненаплаћена дуже од годину дана која су са становишта наплативости класификована у спорна потраживања и за које је у наведеном износу извршена корекција вриједности. Чине их:

- пореска потраживања (према извјештају Пореске управе) укупне вриједности од 430.377 КМ (од чега се 331.889 КМ односи на спорна потраживања),
- потраживања чија је наплата у надлежности Општине по основу непореских прихода (за комуналну накнаду) укупне вриједности од 29.629 КМ, исказана по почетном стању 2014. године, а у наредном периоду нису усаглашена и призната од стране дужника нити је вршена процјена њихове наплативости и
- остала потраживања по основу трансфера од Министарства здравља и социјалне заштите Републике Српске од 21.232 КМ, погрешно евидентирана на овој позицији умјесто на позицији трансакција између јединица власти (потраживања за трансфере).

Према налазу ревизије потраживања нису правилно исказана, због сљедећег:

- потраживања по основу комуналне накнаде нису евидентирана по рјешењима издатим у периоду 2015 - 2017. година, већ се евидентира само наплаћени дио, што није у складу са чланом 71. Правилника о рачуноводству, рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама за буџетске кориснике. На дан биланса нису наплаћена у износу од најмање 24.800 КМ (од чега се на 2017. годину односи 5.114 КМ, а разлика на 2015. и 2016. годину) и
- на дан билансирања нису процијењена са становишта њихове наплативости, па корекција вриједности потраживања није исказана у износу од најмање 49.315 КМ (од чега се 8.930 КМ односи на 2017. годину по основу потраживања која нису наплаћена у року од 12 мјесеци, а разлика на раније године), што није у складу са чланом 73. наведеног Правилника.

По основу наведених неправилности, потцијењена су: потраживања у бруто износу за 24.800 КМ, корекција вриједности потраживања за 49.315 КМ, приходи обрачунског карактера за 5.114 КМ (по основу ненаплаћених потраживања насталих у 2017. години), расходи обрачунског карактера за 8.930 КМ (по основу потраживања која нису наплаћена у року од 12 мјесеци) а прецијењен финансијски резултат за износ од 24.515 КМ (текуће године за 3.816 КМ и ранијих година за 20.699 КМ).

Препоручујемо начелнику Општине да обезбиједи, да се:

- **настала потраживања по основу непореских прихода која су надлежности Општине евидентирају у складу са члановима 71. и 73. Правилника о рачуноводству, рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама за буџетске кориснике и**
- **врши континуирана контрола наплате, те у случају неплаћања према издатим рјешењима и закљученим уговорима, правовремено предузму законске мјере наплате које ће искључити могућност застареле потраживања.**

Краткорочна разграничења су исказана у износу од 48.252 КМ по основу: плаћених обавеза које је Општина измирила 2012. године у поступку принудне наплате у износу од 38.856 КМ (погрешно евидентирано на овој позицији због недостатка расположивих средстава у буџету те године) и датих аванса у износу од 9.396 КМ који такође, нису правилно исказани јер су из ранијег периода (по почетном стању 2011. године) који нису оправдани или након извршене набавке робе/услуге за коју је дат аванс, није проведено евидентирање затварања аванса. Исправка грешке проведена је у 2018. години.

По овом основу прецијењена су краткорочно разграничени расходи и финансијски резултат ранијих година за наведени износ.

Нефинансијска имовина у сталним средствима је исказана у износу од 7.125.901 КМ набавне вриједности, 1.530.194 КМ исправке вриједности и 5.595.707 КМ нето књиговодствене вриједности, коју чини набавна вриједност: произведене сталне имовине (6.023.046 КМ), непроизведене сталне имовине (26.800 КМ) и нефинансијске имовине у сталним средствима у припреми (1.076.055 КМ).

Књиговодствена евиденција нефинансијске имовине у сталним средствима одступа од стварног стања имовине са којом Општина располаже, због тога што није вреднована у складу са одредбама дефинисаним Правилником о рачуноводству, рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама за буџетске кориснике и захтјевима МРС-ЈС 17 - Некретнине, постројења и опрема и другим релевантним стандардима и прописима који су везани за њено почетно признавање, вредновање, амортизовање и објелодањивање.

Значајан дио имовине није ни идентификован, а једним дијелом идентификована имовина није књиговодствено евидентирана.

Највећи дио исказане имовине није идентификован аналитички по сваком појединачном средству, дио је исказан у збирном износу, дио имовине је исказан у вриједности накнадно извршених улагања без почетних трошкова, накнадни издаци у реконструкцију и инвестиционо одржавање код дијела признатих средстава нису приписани тим средствима, већ су та накнадна улагања евидентирана као посебна средства без утврђене везе са објектом на који се односе - што онемогућава идентификацију имовине и не даје податке о правој вриједности појединачних средстава и укупне имовине.

У књиговодственој евиденцији нису евидентирани непокретности које су биле уписане у јавним евиденцијама у корист пољопривредних задруга (земљиште и објекти) површине земљишта од најмање 360 хектара, а које су на основу члана 48. Закона о пољопривредним задругама и по рјешењима Републичке управе за геодетске и имовинско правне послове, уписане као својина Општине. Процјена вриједности уписане имовине није извршена.

Улагања извршена ранијих година у имовину других субјеката (у имовину којом Општина не управља и нема економске користи од исте) призната су у оквиру имовинских позиција Општине, нпр. учешће по основу заједничких улагања у изградњи нисконапонске мреже набавне вриједности 171.130 КМ (амортизоване вриједности 136.186 КМ). По овом основу прецијењени су: имовина, расходи обрачунског карактера за износ обрачунате амортизације (17.113 КМ) и финансијски резултат Општине (34.944 КМ). Исправка грешке проведена је у 2018. години.

Нефинансијска имовина у сталним средствима у припреми исказана је по основу улагања извршених ранијих година у изградњу: основне школе у Лончарима (209.415 КМ), пјешачке стазе (35.270 КМ), дома културе у Човић Пољу (661.911 КМ), зграде МЗ у Доњем Пољу (46.646 КМ), трибина на стадиону у Доњем Жабару, Лончарима и Човић Пољу (90.597 КМ) и друге имовине (32.216 КМ). У 2018. години, настављена је изградња основне школе у Лончарима и пјешачке стазе, а за остале наведене објекте улагања су извршена ранијих година (2008 - 2013.) за које радови нису настављени.

Код имовине за коју су радови обустављени и нису поново отпочињани, постоји значајан ризик од обезврјеђења имовине и уложених средстава уколико се не настави изградња и објекти не приведу намјени.

Препоручујемо начелнику Општине да се проведе свеобухватна анализа нефинансијске имовине у сталним средствима и иста призна и вреднује у складу са одредбама Правилника о рачуноводству, рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама за буџетске кориснике, захтјевима МРС ЈС 17 и другим релевантним рачуноводственим стандардима и прописима, на начин да се:

- ***књиговодствена евиденција за некретнине (земљиште и објекте) усклади са земљишним књигама, процјени њена вриједност и иста евидентира у аналитичкој евиденцији сталних средстава по сваком идентификованом средству, а***
- ***за имовину у сталним средствима у припреми у коју су улагања обустављена, изврши провјера да ли је дошло до обезврјеђења средстава у складу са чланом 42. став (4) наведеног Правилника.***

6.3.2. Пасива

Пословна пасива је на дан 31.12.2017. године исказана у износу од 5.913.778 КМ а чине је: обавезе (краткорочне и дугорочне) у износу од 1.146.337 КМ, разграничени приходи (краткорочни и дугорочни) у износу од 163.129 КМ и властити извори у износу од 4.604.312 КМ.

Краткорочне обавезе (561.986 KM) се односе на краткорочне финансијске обавезе, обавезе за лична примања, обавезе из пословања и остале обавезе.

Од исказаних краткорочних обавеза, на доспјеле за плаћање на дан биланса односи се 557.312 KM, од чега је периоду 01.01 - 28.02.2018. године измирено је 138.194 KM и то обавезе: за бруто плате (62.235 KM), за бруто накнаде запослених (17.171 KM), према добављачима (50.820 KM) и остале обавезе (7.968 KM).

Краткорочне финансијске обавезе (35.649 KM) су исказане по основу текућих доспијећа дугорочних обавеза по кредиту које доспијевају на наплату у 2018. години.

Обавезе за лична примања запослених (130.080 KM) се односе на обавезе за: бруто плате (88.151 KM) и бруто накнаде (41.929 KM).

Обавезе из пословања (393.063 KM) су исказане по основу обавеза: према добављачима (289.442 KM), за дознаке на име социјалне заштите (76.700 KM, погрешно класификоване на овој позицији) и осталих обавеза (26.921 KM).

Дугорочне обавезе по зајмовима (584.351 KM) су исказане у износу главнице кредита које доспијевају у периоду дужем од годину дана - према Новој банци а.д. Бања Лука по кредиту одобреном 14.09.2017. године - износ примљених кредитних средстава је 620.000 KM (отплатни период 2018 - 2022. година, каматна стопа 5,74% годишње. Према плану отплате кредита потенцијална обрачуната камата за период отплате износи 203.946 KM.

Разграничени приходи (краткорочно и дугорочно разграничени приходи) су исказани у укупном износу од 163.129 KM.

Краткорочно разграничени приходи (30.975 KM) у цјелости су погрешно исказани, јер потраживања и приходи обрачунског карактера за ненаплаћену комуналну накнаду из 2013. године, нису евидентирана у складу са Упутством о примјени МРС ЈС 23 - Приходи од трансакција које нису трансакције размјене (порези и преноси). Исправка грешке проведена је у 2018. години.

По овом основу су краткорочно разграничени приходи и финансијски резултат ранијих година прецијењени у наведеном износу.

Дугорочно разграничени приходи (132.154 KM) представљају неамортизовану вриједност изведених радова на изградњи објекта Амбуланте породичне медицине Доњи Жабар у дијелу који је финансирало Министарство здравља и социјалне заштите Републике Српске (плаћање извршено директно извођачу радова 135.682 KM). Примопредаја радова и пренос дијела имовине са Министарства на Општину извршена је 2015. године, што је тада правилно евидентирано на овој позицији.

Ступањем на снагу новог Правилника о рачуноводству, рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама за буџетске кориснике из 2017. године, требало је почетно стање позиције – разграничених прихода (исказано по основу имовине стечене преносом без накнаде са другог буџетског корисника) прекњижити на позицију финансијског резултата ранијих година, што није учињено, па су по том основу, за износ од 132.154 KM прецијењена дугорочна разграничења, а потцијењен финансијски резултат ранијих година.

Властите изворе чине: трајни извори средстава у износу од 146.240 KM и финансијски резултат у износу од 4.458.072 KM (финансијски резултат ранијих година 4.546.031 KM и негативан финансијски резултат текуће године 87.959 KM).

Према налазу ревизије финансијски резултат је потцијењен у износу од најмање 90.362 KM, по основу наведених неправилности (осим у овој, наведено и под тачкама: 6.2 и 6.3.1. Извјештаја), без ефеката који су настали по основу неправилно вредноване нефинансијске имовине у сталним средствима.

6.3.3. Ванбилансна евиденција

Општина нема евидентирану имовину и обавезе који имају третман ванбилансне евиденције по члану 89. Правилника о буџетским класификацијама, садржини рачуна и примјени контног плана за буџетске кориснике.

6.4. Биланс новчаних токова

Према Билансу новчаних токова, готовина на почетку периода износила је 42.551 КМ, исказани су приливи готовине у износу од 1.953.035 КМ (из пословних активности од 1.183.035 КМ и активности финансирања 770.000 КМ) и одливи готовине у износу од 1.875.317 КМ (из пословних активности 1.280.611 КМ, из инвестиционих активности 68.842 КМ и из активности финансирања 525.864 КМ).

Стање готовине на крају периода износи 120.269 КМ.

Биланс новчаних токова је сачињен у складу са МРС ЈС 2 – Извјештај о новчаним токовима.

6.5. Временска неограниченост пословања

У Напоменама уз финансијске извјештаје је објављено да су финансијски извјештаји Општине састављени у складу са начелом сталности пословања, према захтјевима МРС-ЈС 1- Презентација финансијских извјештаја.

6.6. Потенцијална имовина и потенцијалне обавезе

Судски спорови који за посљедицу могу имати потенцијалне обавезе су објелодањени у Напоменама уз финансијске извјештаје Општине.

У 2017. години активно је било 16 судских спорова у којима је Општина тужена страна у поступку (по основу исплате дуга за: плате, накнаде за превоз на посао и са посла, отпремнине, накнаде одборницима и скупштинским комисијама итд.), са 38.500 КМ вриједности главног дуга, од којих је 12 предмета ријешено на терет Општина, а четири предмета вриједности главног дуга 6.420 КМ (по тужбеним захтјевима) нису ријешена.

6.7. Напомене уз финансијске извјештаје

Напомене уз консолидоване финансијске извјештаје пружају информације у складу са МРС ЈС 1 – Презентација финансијских извјештаја, које кориснику омогућавају разумијевање финансијских извјештаја и додатне информације које нису приказане у финансијском извјештају, осим што нису објављене упоредне информације из претходног периода у обрасцима који садрже податке о приходима, примицима, расходима и издацима, са описним освртом на узроке значајних разлика у односу претходну годину.

Ревизијски тим:

Слободанка Миловић, с.р.

Синиша Марковић, с.р.